

РЕЦЕНЗИЯ

*От проф. д-р Галина Георгиева Куртева, Бургаски свободен университет,
професор по научна специалност: Социално управление в
професионално направление: 3.7. Администрация и управление
област на висшето образование „Социални, стопански и правни науки”*

Относно: Представен дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Организация и управление на производството (индустрията)“ в професионално направление 3.7 „Администрация и управление“ към катедра „Икономика и управление“, Факултет „Обществени науки“, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас

Автор на дисертационния труд: **Надежда Димова Копринкова - Нончева**

Тема на дисертационния труд: **“Възможности за приложение на метода за доставка „Дропшипинг” при малките и средни предприятия ”**

Научен ръководител: **проф. д-р Иван Тенев Димитров**

Основание за изготвяне на рецензията: участие в състава на Научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно № УД 154 /Бургас, 23.06.2023г. на Ректора на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас.

Рецензията е изготвена в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ) и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Университет „Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас.

Представените материали от докторантката са в съответствие с чл.42 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет „Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас.

1. Информация за докторанта

Надежда Копринкова - Нончева е придобила две ОКС бакалавър - по „Финанси” и по „Администрация и управление” от обучението си в Нов български университет – София. От 2013г. е магистър по специалността „Управление на проекти”. От 06.12.2019г. се обучава по докторска програма „Организация и управление на производството (индустрията)” в Университет „Проф. д-р Асен Златаров” - Бургас.

Надежда Копринкова – Нончева има богата трудова и обществена активност. От 2016г. работи в Уникредит Булбанк АД, като е заемала различни длъжности – консултант клиенти, мениджър бизнес клиенти, към настоящия момент заема позицията „Мениджър корпоративни клиенти“. За кратко през 2012г. е работила по проект за текущи административни реформи в Министерски съвет – Съвет за административна реформа. През същата година е работила и в Дирекция Оперативна програма „Административен капацитет“ към Министерство на финансите. В периода ноември 2021г. – май 2022г. е реализирала дългосрочна мобилност в чужбина (РС Македония) с цел практика. Надежда Копринкова – Нончева е участвала в множество обучения за придобиване на допълнителна квалификация – специалист „Счетоводство и контрол“; специалист ТРЗ, специалист „Информационно осигуряване“ и др. Владее немски, английски и руски език.

Според ППЗРАСРБ и Правилника на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ - Бургас за придобиване на ОНС „Доктор“ минималния изискван брой точки е 50. Докторантката Надежда Копринкова – Нончева отчита почти три пъти повече точки - 140 по съответните показатели в група А и група Г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

2.1. Предмет, обект и цел на дисертацията

Предмет на изследването в дисертационния труд е проблематиката, свързана с въвеждането на метода за доставка дропшипинг и неговото ефективно и ефикасно функциониране в МСП и възможностите за последващото му развитие и усъвършенстване в България.

Обект на изследването са български МСП, развиващи стопанска дейност в различни сфери на територията на България.

Основната теза на докторантката е, че възможностите за приложение на метода дропшипинг се влияят от опита на компанията в използването на електронната търговия; от външната среда на организацията, изразена в конкуренцията на пазара; както и от продуктовото разнообразие, характеризиращо се с предлагането на бързооборотни стоки за масово потребление на ниска цена. При защитата на тази теза тя си поставя за *цел* да анализира възможностите за приложение на метода за доставка „дропшипинг“ в МСП. *Изследователските задачи*, чрез които докторантката реализира поставената цел са подробно описани и систематизирани в 12 на брой. Те са свързани с теоретичното проучване на приложението на метода дропшипинг в МСП; изясняването

на методологията и методите за изследване на приложението друпшипинг в МСП; извеждането на възможности за приложение, развитие и усъвършенстване на метода друпшипинг в управлението на МСП.

Може да се отбележи, че предметът и обектът на изследването са ясно дефинирани и съвместно с коректно поставените цел и задачи предопределят последващото съдържание на дисертационния труд.

2.2. Структура и обем на разработката

Структурата на дисертационния труд е класическа и включва увод, три глави, заключение и списък на използваната литература. Обемът на разработката е повече от задоволителен - 271 страници, в т.ч. списъци на фигурите, таблиците, диаграмите, съкращенията, използваната литература и декларация за оригиналност. Основният текст е 248 страници. Неговото съдържание е добре балансирано по глави и параграфи, и е подкрепен с 50 фигури, 8 диаграми и 32 таблици.

В съдържателно отношение, в увода докторантката представя основната теза и обосновава актуалността на изследването и избора на темата, заявява ясно целта на разработката, изследователските задачи и методологията на изследването. Съдържанието на първа глава обхваща теоретичните основания, мнения и аргументи за приложение на друпшипинга в малките и средните предприятия. Във втора глава се представят методите и методологията за изследване на приложението на друпшипинга в малките и средните предприятия. В трета глава се представят резултатите от проведеното качествено и количествено изследване на възможностите за приложение, развитие и усъвършенстване на метода друпшипинг в управлението на МСП.

Като цяло, и в трите съдържателни глави, докторантката проявява определена способност за ясно открояване и аргументирана научна защита на своите виждания за възможностите за приложение на друпшипинга в МСП, ефектите от неговото предлагане и усъвършенстването му с оглед усъвършенстване на търговските процеси в МСП.

2.3 Актуалност и значимост на дисертационната тема

Докторантката е обосновала актуалността на темата на дисертационния си труд с промените в предприемаческия процес, предизвикани от глобалните процеси и трансформирането на света в информационно общество, в което електронната търговия до голяма степен измества традиционните пазарни взаимоотношения между производител и клиент. В този контекст докторантката аргументира актуалността на проблематиката изследвана в дисертацията и от гледна точка на възприемане на

дропшипинга като алтернатива за усъвършенстване на търговските процеси в малките и средни предприятия и повишаване на иновационното им представяне. Разработката е актуална и значима и от гледна точка на това, че съществуващите публикации по изследваната проблематика не са достатъчни, за да обхванат проблемите и бъдещите предизвикателства, свързани с приложението на дропшипинга.

Може да се обобщи, че разработката има съществено значение за решаването на реални и комплексни проблеми за МСП, свързани с приложението на дропшипинга като алтернатива на традиционните методи за доставка на стоки и услуги. Трябва да се подчертае, че въпреки значимостта на проблематиката, тя е само частично изследвана в съвременната научна литература. Това засилва приносите на разработката за преодоляване на теоретичните дефицити в областта на приложението на иновативни методи за оптимизиране и осъвременяване на процесите на управление на доставките.

2.4 Методика на изследването

За осъществяване на поставената научна цел докторантката използва разнообразен изследователски инструментариум. Тя показва умение да прилага аналитичния, сравнителния, дедуктивния и индуктивния метод по отношение на теорията в изследваната област. В практическото си изследване авторката прилага успешно социологически методи (анкетното проучване, структурирани интервюта), SWOT – анализ и статистически методи за анализ. За набирането на данните за целите на изследването докторантката провежда анкетно проучване и интервюта с 372 МСП, упражняващи своята дейност в различни сфери: мода и аксесоари, козметика и лична грижа, електротехника, спорт, домашни стоки, хранителни продукти, детски играчки и др.

2.5 Използвана научна литература

Дисертационният труд се основава на проучването, анализирането и систематизирането на различни литературни и информационни източници. Представеният от докторантката списък съдържа общо 197 източника (книги, статии, архивни справочници, доклади, регламенти, наредби, наръчници, нормативни документи, статистически изследвания, презентации, отчети на държавни институции, стратегически документи, становища, официални и специализирани интернет сайтове) на български и английски език.

Използваната литература е разнообразна и фокусирана към изследвания научен проблем, уместно и коректно е цитирана. Добро впечатление прави

умението на докторантката да осъществява научна селекция и критичност към чужди становища и концепции, когато структурира своето мнение, за да докаже основната си теза в дисертационния труд.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Разработеният дисертационен труд представлява интерес за научната и обществена практика. В него се съдържат редица постановки, предложения и резултати, които могат да се оценят като приноси с научно-приложен и практико-приложен характер.

В справката на приносите на дисертационния труд докторантката посочва коректно резултатите от изпълнението на изследователските задачи, дефинирани в увода на разработката. При оценяването им като приноси биха могли да се групират по следния начин:

А. Приноси с научно - приложен характер:

* Предложените от докторантката работни дефиниции за същността на метода за доставки дропшипинг като част от веригата за доставки и за същността на хибридният модел на управление на веригата на доставки;

* Модификация на приложението на SWOT анализа за генерирането на алтернативи за приложение на метода дропшипинг в практиката на малките и средни предприятия.

Б. Приноси с практико-приложен характер: Като такива могат да се определят предложените от докторантката модели за прогнозиране и анализ:

* Модел за алтернативен анализ на въпросите, свързани с изграждане на уеб сайтове за дропшипинг бизнес, като се вземат предвид критериите за постигане на целите за продажби.

* Регресионни модели за прогнозиране на влиянието на факторите: разстояние между склада на доставчика и адреса на получателя, обем на поръчката, стандартно време за обработка на поръчките, подготовка за изпращане върху времето за доставка на продукти на годишна база при използването на метода дропшипинг, както и влиянието на факторите цена на продукта, маркетингови разходи и конкурентност на пазара върху средния брой продажба на продукти на годишна база при използване на метода дропшипинг.

* Модел за прогнозиране на връзката между броя на продажбите и средната стойност на поръчките.

* Предложените възможности за оптимизиране управлението на процесите, свързани с доставка на стоки, клиентско обслужване и повишаване на клиентската удовлетвореност.

4. Оценка на публикациите

Докторантката е представила 11 публикации по темата на дисертационния труд, три от които са на английски език. Два от докладите са публикувани в IEEE Xplore Digital Library и индексирани в Scopus. Осем от публикациите са в съавторство, за което няма представени разделителни протоколи.

Статиите и докладите популяризират основни тези, резултати и приносни моменти от изследванията на Надежда Копринкова - Нончева. Посочените публикации показват способността на докторантката да информира по подходящ начин научната общност за своята научно-изследователска работа.

5. Оценка на автореферата

Депозираният автореферат е в обем 73 страници. Той е добре оформен и неговото съдържание кореспондира коректно с основния труд. Авторефератът е съставен съобразно изискванията, като отразява в синтезиран вид съдържанието на трите глави в дисертационния труд, предмета, обекта, тезата и методологията на научното изследване, както и получените крайни резултати.

Авторефератът включва и справка на приносните моменти в проведеното научното изследване. Справката не е съставена коректно. Тя отразява обективно постигнатите от докторантката научни резултати, но не всички посочени могат да се определят като оригинален принос в науката. Например, номер 3,4,6,8,9,10,14 от справката отразяват постигнати резултати от изпълнението на изследователските задачи и конкретни предложения на базата на тези резултати, но не могат да бъдат оценени като приноси. Останалите могат да бъдат оценени като приноси, но би било добре да се групират и да се редактира формулировката им.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

В дисертационния труд не откривам погрешни постановки и сериозни пропуски, които да намаляват неговото добро качество, но ще направя някои бележки и препоръки с общ характер:

- Би могло авторката да прецизира броя на изследователските задачи, посочен в увода на дисертационния труд, като ги групира, например, в съответствие с етапите на самото изследване, т.е. три основни изследователски задачи.
- Добре би било да се конкретизира научно-приложния или практико-приложния характер на онези резултати от изпълнението на изследователските задачи, които са оценени като приноси.
- На места в текста има фриволно използване на понятийния апарат, което предизвиква семантични проблеми.
- Препоръчвам на докторантката да определи приоритети, произтичащи от актуалността на дисертационния труд, да концентрира и задълбочи тяхното изследване. Препоръчвам в бъдеще тя да се стреми към самостоятелно публикуване на резултатите от своята научна работа в авторитетни международни и национални издания.

Интересно е мнението на докторантката по следните въпроси:

1. За всеки бизнес ли е подходящ метода за доставка дропшипинг? Има ли конкретни ограничения? Кои са основанията за приложение на дропшипинга в МСП?
2. „Липсата на контрол върху качеството на стоките и скоростта на доставките” са посочени като основни проблеми при прилагането на метода дропшипинг в практиката на предприятията. Какви са според докторантката алтернативните решения за преодоляване на тези проблеми?

7. Заключение

Разработката има качества на дисертационен труд за присъждане на научната и образователна степен „доктор” по научна специалност „Организация и управление на производството (индустрията)”. Тя отговаря на утвърдените изисквания за научната разработка и съдържа собствено изследване, основаващо се на задълбочено изучаване на конкретен проблем, предлага обосновано ново решение и демонстрира постигане на резултати от реални приложения. Разработеният дисертационен труд представлява интерес за научната и стопанската практика. В него се съдържат редица постановки, идеи и предложения, които могат да се оценят като приноси с научен и научно-приложен характер. Идеите и резултатите от проведените изследвания авторката е популяризирала в подходящи публикации. Всичко това ми позволява с убеденост да дам своята *положителна оценка на дисертационния труд* на тема „*Възможности за приложение на метода за доставка „Дропшипинг” при малките и средни*

предприятия” и да препоръчам на членовете на научното жури да присъдят научната и образователна степен „доктор” по научна специалност „Организация и управление на производството (индустрията)“, от професионално направление 3.7 Администрация и управление на Надежда Димова Копринкова – Нончева.

01.08.2023г.

.....С уважение:

Подпис заличен
Чл.2 от ЗЗЛД

/проф. д-р Галина Куртева/